

Παραγωγή Γάλακτος και αποθήκευση στο αγρόκτημα

Κίνδυνοι μόλυνσης του γάλακτος από παθογόνα
βακτήρια, μυκοτοξίνες, χημικά, υπολείμματα
κτηνιατρικών φαρμάκων (συμπεριλαμβανομένων των
αντιβιοτικών)

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της διεθνούς άδειας χρήσης Creative Commons 4.0, Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα. Πρόσβαση σε αντίγραφο της προαναφερόμενης άδειας μπορείτε να έχετε στη διεύθυνση <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/> ή αποστέλλοντας γράμμα στη διεύθυνση Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA

Η παραγωγή και η αποθήκευση νωπού γάλακτος στο αγρόκτημα είναι το πρώτο και πολύ σημαντικό βήμα για την παραγωγή ποιοτικών και ασφαλών γαλακτοκομικών προϊόντων.

Βασικά στοιχεία που απαιτούν μόνιμη παρακολούθηση και έλεγχο:

- **Κατάσταση υγείας των ζώων:** ορισμένες ασθένειες είναι επικίνδυνες για τον άνθρωπο
- **Κτηνιατρικά φάρμακα:** ορισμένες ουσίες περνούν στη γάλα
- **Ζωοτροφές και νερό:** μπορεί να είναι πηγή μόλυνσης του γάλακτος με παθογόνα, χημικά και τοξίνες
- **Σταβλικές εγκαταστάσεις, στρωμένες, βοσκοτόπια, καθαρισμός και αερισμός:** η σωστή διαχείριση μειώνει τον κίνδυνο μόλυνσης του γάλακτος
- **Άρμεγμα – πολύ σημαντική διαδικασία:** καλή υγιεινή θηλών και της αρμεκτικής μηχανής, των δοχείων και των σωληνώσεων, των χεριών του αμελκτή/κτηνοτρόφου, των φίλτρων και του χώρου αποθήκευσης του νωπού γάλακτος. Έλεγχος της μαστίτιδας.

Ορισμένες ασθένειες των ζώων είναι μεταδοτικές και επικίνδυνες για τον άνθρωπο (ζωονόσοι). Το γάλα και τα προϊόντα του μπορούν να αποτελέσουν πηγή μόλυνσης.

- Η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νοσημάτων ανέφεραν 360.354 κρούσματα σε ανθρώπους που χρειάστηκαν νοσηλεία και 485 θανάτους εξαιτίας 13 ζωνοόσων το 2016 σε 37 ευρωπαϊκές χώρες.
- Ακόμα 4.786 τροφιμογενείς και υδατογενείς επιδημίες έχουν αναφερθεί για το έτος 2016 από 27 Κράτη-Μέλη, που προκλήθηκαν από βακτηριακούς παράγοντες (33,9%), βακτηριακές τοξίνες (17,7%), ιούς (9,8%), άλλους αιτιολογικούς παράγοντες (2,2%) και παράσιτα (0,4%).
- **Την ίδια στιγμή, το 2016*, στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), έχασαν τη ζωή τους σε τροχαία δυστυχήματα 25.624 άνθρωποι.**
- Σύμφωνα με τη νομοθεσία, αποτελεί υποχρέωση του κτηνοτρόφου το να εξασφαλίσει ότι το αγρόκτημα του είναι απαλλαγμένο από βρουκέλλωση ή επίσημα απαλλαγμένο από βρουκέλλωση (για τα τρία κύρια είδη ζώων γαλακτοπαραγωγής).
- Όταν πρόκειται για μονάδα με αγελάδες, η φάρμα πρέπει να είναι επίσημα απαλλαγμένη από φυματίωση. Για είδη που είναι ευαίσθητα στη φυματίωση, η μονάδα πρέπει να ελέγχεται τακτικά στα πλαίσια, εγκεκριμένου από την αρμόδια αρχή, σχεδίου επιτήρησης.
- Όπου κατοίκες συνυπάρχουν με αγελάδες, πρέπει να ελέγχονται και αυτές για φυματίωση.
- Τα νεοεισερχόμενα στη φάρμα ζώα θα πρέπει να είναι απαλλαγμένα από ασθένειες καθώς και τα άλλα κοπάδια με τα οποία έρχονται σε επαφή

* <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20171119-1?inheritRedirect=true>

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 Αναφερόμενες νοσηλείες και θάνατοι λόγω ζωνοόσων σε επιβεβαιωμένα ανθρώπινα κρούσματα και μεταξύ τροφιμογενών κρουσμάτων στην ΕΕ, 2022

Ασθένεια	Δεδομένα επιτήρησης για ανθρώπινες περιπτώσεις (πηγή: ECDC)										Τροφογενείς επιδημίες (πηγή: EFSA)						
	Επιβεβαιωμένα κρούσματα σε ανθρώπους	Νοσηλείες				Θάνατοι						Επιδημικές Εξάρσεις	Κρούσματα	Νοσηλείες και % νοσηλειών επί των κρουσμάτων		Θάνατοι και θνησιμότητα	
		Διαθέσιμη Κατάσταση	Αναφορές KM(α)	Περιστατικά και ποσοστό νοσηλειών	Διαθέσιμο αποτέλεσμα	Αναφορές KM(α)	Θάνατοι και Θνησιμότητα		N	N	N			%			
							N	%							N	%	N
Καμπυλοβακτηρίωση	137.107	44.876	327	16	10,551	23,5	84.425	61,6	17	34	0,04	255	1.097	83	7,6	0	0
Σαλμονέλωση	65.208	29.003	44,5	17	11,287	38,9	36.856	56,5	17	81	0,22	1.014	6.632	1.406	21,2	8	0,12
Υερσινίωση	7.919	2.113	26,7	17	636	30,1	3.765	47,5	17	0	0	14	96	4	4,2	0	0
Λοιμώξεις STEC	7.117	2.933	41,2	17	1.130	38,5	4.824	67,8	21	28	0,58	71	408	63	15,4	1	0,25
Λιστερίωση	2.738	1.386	50,6	19	1.330	96,0	1.578	57,6	21	286	18,1	35	296	242	81,8	28	9,5
Λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου(β)	1.111	366	32,9	8	318	86,9	1.111	100,0	11	92	8,3	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Εχινόκοκκίαση	722	277	38,4	15	128	46,2	405	56,1	15	1	0,25	0	0	0	-	0	-
Πυρετός Q	719	NA	NA	NA	NA	NA	445	61,9	14	4	0,90	0	0	0	-	0	-
Τουλαραιμία	620	151	24,4	10	91	60,3	227	36,6	11	2	0,88	0	0	0	-	0	-
Βρουκέλλωση	198	79	39,9	10	55	69,6	81	40,9	10	0	0	0	0	0	-	0	-
Φυματίωση που προκλήθηκε από <i>M. bovis</i> , <i>M. caprae</i>	130	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Τριχινέλλωση(γ)	41	11	26,8	5	7	63,6	11	26,8	5	0	0	7	68	10	14,7	0	0
Λύσσα	0	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA

Συντομογραφίες: NA: Άνευ Αντικειμένου, καθώς δεν συλλέγονται πληροφορίες για αυτήν την ασθένεια.

Σημείωση: Δεν παρουσιάζονται δεδομένα για συγγενή τοξοπλάσμωση, καθώς δεν είναι ακόμη διαθέσιμα για το 2022.

(α): Δεν παρέιχαν όλες οι χώρες δεδομένα κρουσμάτων για όλες τις ασθένειες.

(β): Για λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου, χρησιμοποιήθηκε ο συνολικός αριθμός τοπικών κρουσμάτων (συμπεριλαμβάνονται πιθανές και επιβεβαιωμένες περιπτώσεις).

(γ): Ο αριθμός των κρουσμάτων περιλαμβάνει, κατά λάθος, και δύο περιπτώσεις που αναφέρθηκαν από τη Φινλανδία.

Πηγή: Table 2, p.17/222, EFSA and ECDC (European Food Safety Authority and European Centre for Disease Prevention and Control), (2023). The European Union One Health 2022 Zoonoses Report. EFSA Journal, 21(12), e8442. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.8442>

Πόσο ασφαλής είναι η τροφή σου?

Πηγή και αριθμός των εστιών στην ΕΕ το 2022

Αυγά και παράγωγα αυγών

103

Σύνθετα Τρόφιμα

93

Θαλασσινά

69

Χοιρινό

34

Γάλα και Γαλακτοκομικά

30

Τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης

28

Κοτόπουλο και παράγωγα

21

Τα συχνότερα τροφιμογενή νοσήματα στην ΕΕ

Campylobacteriosis

2021 137 317 reported cases

2022 137 107 reported cases

Εστίες

2021 2022

249 255

Salmonellosis

2021 60 169 reported cases

2022 65 208 reported cases

Εστίες

2021 2022

773 1014

Yersiniosis

2021 7 009 reported cases

2022 7 919 reported cases

Εστίες

2021 2022

21 14

*Outbreaks refer to strong-evidence foodborne outbreaks.

Source: The European Union One Health 2022 Zoonoses Report. EFSA Journal, 21(12), e8442. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.8442>. Published by EFSA and ECDC on 12 December 2023. Data on case numbers come from the European Surveillance System (TESSy), data on foodborne outbreaks come from EFSA zoonoses database.

Χρησιμοποιείται γάλα μόνο από ζώα με καλή κατάσταση υγείας, απαλλαγμένα από φυματίωση και βρουκέλλωση!

Κακής ποιότητας ζωοτροφές μπορεί να αποτελέσουν πηγή μόλυνσης για τα ζώα και το γάλα με βακτήρια, μύκητες και μυκοτοξίνες.

Παράδειγμα κακής πρακτικής: σανός αποθηκευμένος σε υγρές συνθήκες – μύκητες αναπτύχθηκαν στην επιφάνεια.

Άρμεγμα με το χέρι σε μονάδα με πρόβατα. Η καλή υγιεινή των χεριών, των ζώων και των δοχείων, και το συχνά φιλτράρισμα του γάλακτος είναι βασικά σημεία. Στην περίπτωση αρμέγματος στο ύπαιθρο, όπου δεν υπάρχει διαθέσιμο νερό, μπορούν να χρησιμοποιηθούν απολυμαντικά τζελ χεριών ή μαντηλάκια. Ωστόσο, τα χέρια πρέπει να απολυμαίνονται με πλύσιμο με σαπούνι και νερό με την πρώτη ευκαιρία.

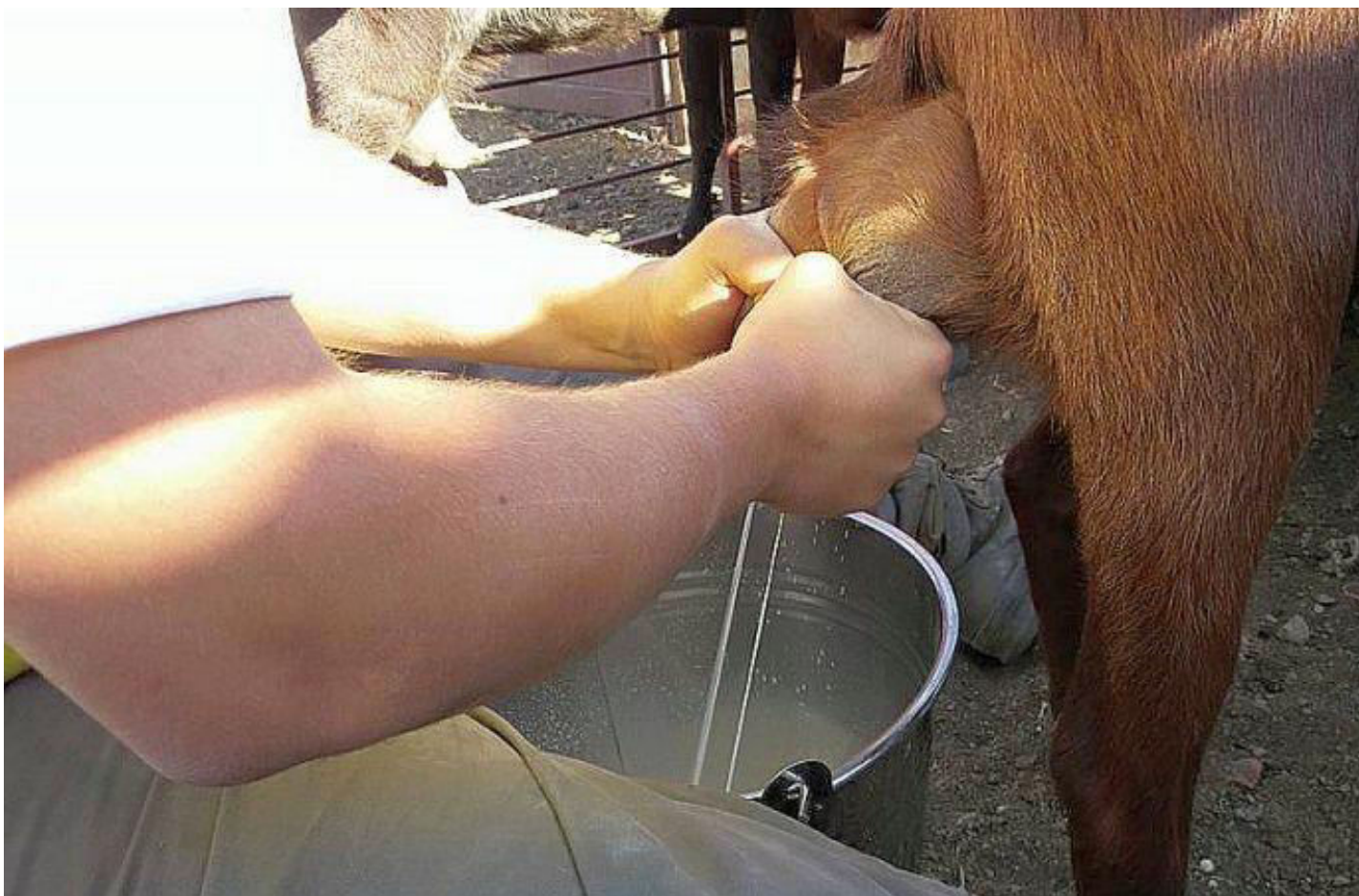

Άρμεγμα με το χέρι σε φάρμα προβάτων. Σωστός καθαρισμός και αποθήκευση του εξοπλισμού αρμέγματος – παράδειγμα καλής πρακτικής.

Άρμεγμα με το χέρι σε αιγοτροφική μονάδα. Ορθή τήρηση των συνθηκών υγιεινής κατά το άρμεγμα και την αποθήκευση του νωπού γάλακτος.

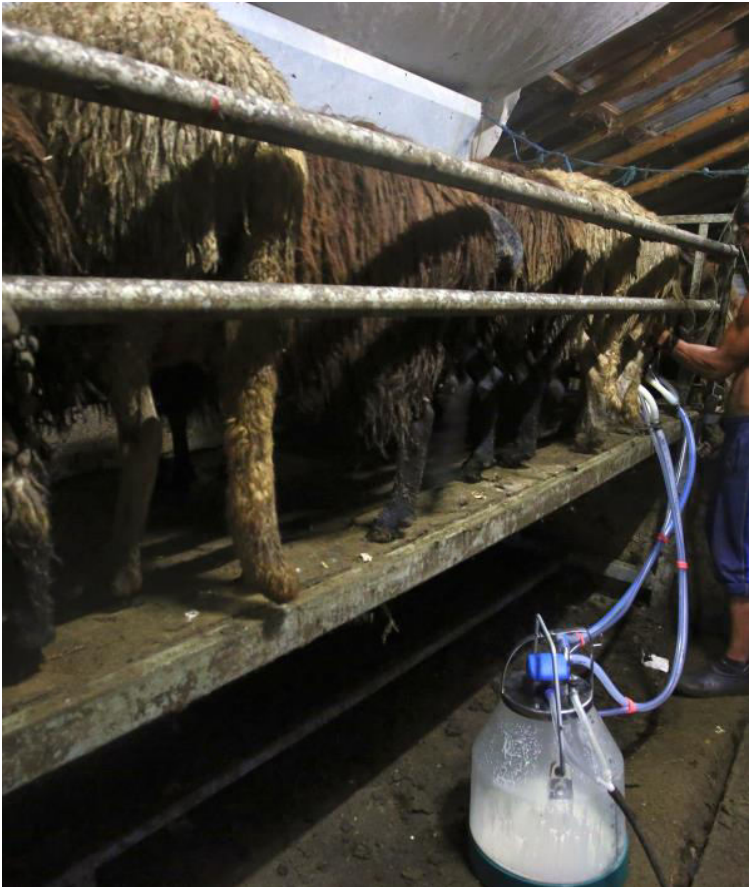

Άρμεγμα με το χέρι σε αγελαδοτροφική μονάδα. Παράδειγμα ορθών πρακτικών υγιεινής.

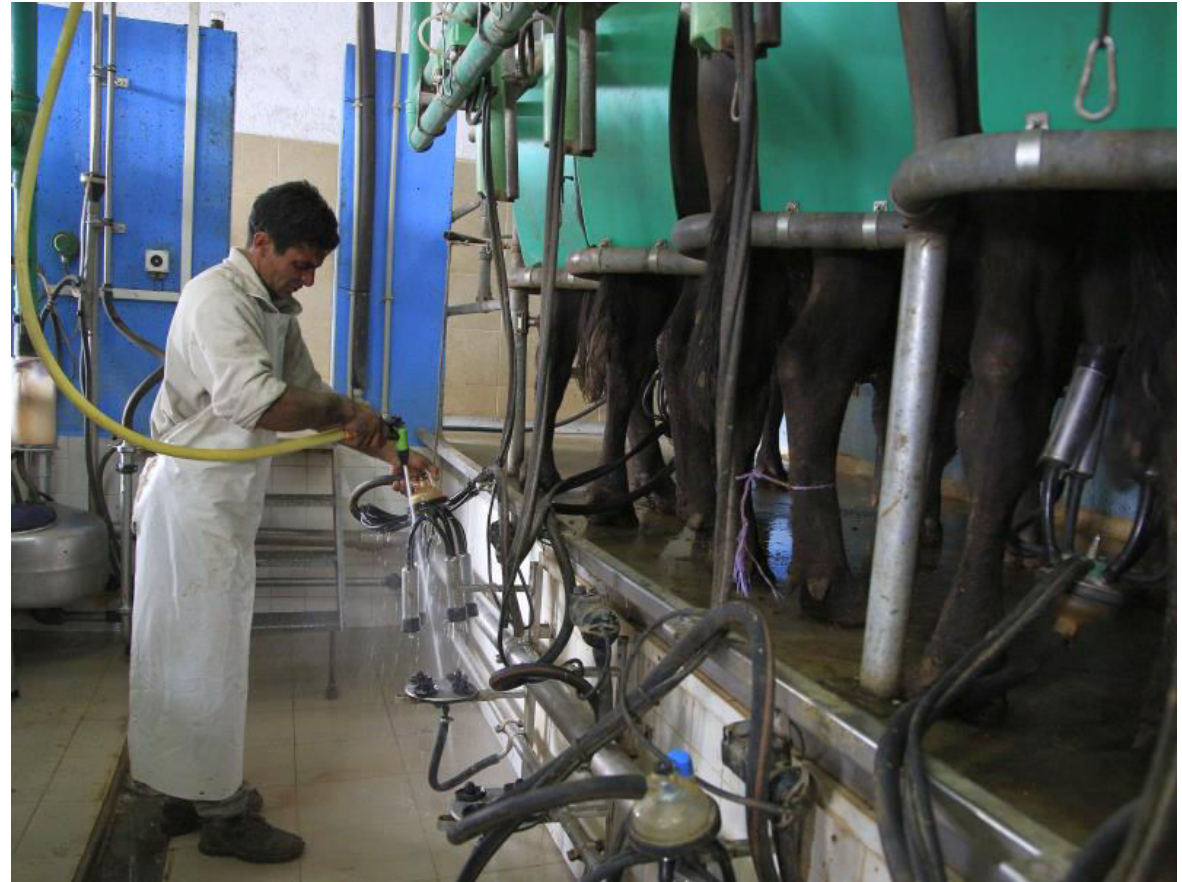

Αμελκτικές συσκευές – προβλήματα υγιεινής

Παράδειγμα λανθασμένων
πρακτικών - κακές συνθήκες υγιεινής
σε προβατοτροφική μονάδα

Παράδειγμα ορθών πρακτικών – καλές συνθήκες
υγιεινής του εξοπλισμού αμελκτηρίου σε μονάδα
βουβαλιών

Αμελκτικές συσκευές – προβλήματα υγιεινής

Παράδειγμα κακών πρακτικών – “κρυμμένα” σημεία της αμελκτικής συσκευής που πρέπει να ελέγχονται μετά τον καθαρισμό

Παράδειγμα καλής
πρακτικής – φιλτράρισμα
του πρόβειου γάλακτος
στη δεξαμενή ψύξης
αμέσως μετά το άρμεγμα

Παράδειγμα κακής
πρακτικής - η ένδειξη της
θερμοκρασίας του
γάλακτος στη δεξαμενή
ψύξης πρέπει να
διορθωθεί.
Η πραγματική
θερμοκρασία είναι 2°C.

Παραδείγματα λανθασμένων
πρακτικών – κακή υγιεινή στον χώρο
αποθήκευσης γάλακτος.
Στην αριστερή εικόνα –
προετοιμασία ζωοτροφών στην
αποθήκη γάλακτος.

